

Nepodopadni su depisi na Mlakaju. Pripremljena su plama, cglani listi. Mlakaju po običnom obliku li po dogovoru. Isto tako je sa priklad. Navede se dalje postarukom nepriklad: (stavno postalo) na administraciju "Naše Sloge". Ima pravo i zahtijeva se valja čina označi.

Kona list nedodje na vrijeme, zaka te javi odgovarajuću u stvaran planu, za koje se ne plaća postaruk, ako se izvama napiše: "Retikusanija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slोगom rastu matu strari, a uslogu sve pokrvari. Mar. pol.

Iskazi svakog listnika na cijelom listu.

Depisi se vraćaju ako se nastiškaju.

Nabijegovani listovi se neprijemaju. Predplat. s postarukom stoji 2 for. za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2/3, i 1 za pol godinu. Izvan carevine više postaruk.

Ma malo jedan broj 3 novči.

Uredništvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 14.

Poziv na predplatu.

Pošto se primače, god. 1896. svogemu konou, utičeno se ovim našim starim predplatnikom, da izvole na vrijeme obnoviti svoju predplatu na naš list za godinu 1897.

Novom godinom stupiti će naš list u XXVII. tečaj svoga obstačka. Za dugih 26. godina imao je svakojakih neprilika sa pojedincima, sa oblastni i mogućnicima, al se nije hvala Bogu nikada pred nikim ponizio na uštrb narodne časti i svoga programa. Nije se uplita u zamašnjavietaka pitanja, jer mu to nije zadaća, niti je ulazio u malenkostne razmirice, kojim je povod sobičnjačstvo ili koja druga ljudska strast.

Značaj za koga bijaše ustrojen i radi koga izlazi, nastojao je vazda, da se ne zaleti previsoko niti da pade prenikoz. U koliko je u tom uspio, nije na nas, da sudimo, već na obćinstvu, osobito na našem čitateljstvu.

Izdavanje pučkoga lista kod nas je vrlo mučno, ako se neima dostatne moralne i materijalne podpore. Prve nam prijatelji, istomišljenici i naši čitatelji nikada ne uzkratiše, ali sa drugom nije žalibože tako. List, koji ne ima stalnih i redovito plaćajućih čitelja, a koji je i onako zazoran murgeničkom i vlastodržcem, teško da ovrši svoju zadaću, pa bila ona još plemenitija.

Mi se moramo teškim srcem i ovom prigodom pritužiti na mnoge i mnoge naše nemarne predbrojnike, koji valjda misle, da zadovolje svojoj dužnosti tim, ako se udostojče naš list čitati. Nemile su ovakove tužaljke nama, a neće biti ugodne valjda niti spomenutim nemarnikom.

Da nam se olakša izdavanje lista i da uzmogne i mi zadovoljiti mnogobrojnim našim dužnostim, molimo stare dužnike, da izvole svoj dug što prije sa našom upravom poravnati; vjerne naše i redovito plaćajuće čitatelje molimo, da izvole predplatu na vrijeme obnoviti, a sve one pako, kojim je do napredka i do oslobodjenja hrvatske grane u Istri, molimo, da nas novom predplatom poduprijeti izvole.

"Naša Sloge" stoji na godinu za imućnije 5 for. a za seljake 2 for.; na pol godine polovicu gornjih cijena. Za inozemstvo k tomu biljegovina. Novce neka se šalje upravi lista novčanom nakaznicom.

U Trstu, decembra 1896.

Uprava "Naše Sloge".

Odnosaji u Primorju

Govor narodnoga zastupnika g. dra. Matka Laginje, izrečen u sjednici carevinskoga vijeća dne 5. mj. prigodom proračunskoga razprave.

Visoka kućo! Kušati ću ponajprije, da koju rečem ob onom, što se nalazi u proračunu, a zatim koju ob onom, čega ne ima u proračunu. Što se tiče prvoga dozvoljavam si najprije opaziti, da moram istotakako kao i proračunski odbor pozdraviti kao radostan pojav, što je naš proračun za god. 1897. podijeljen u dva

diela, u redoviti naime i u takozvani investicijski proračun. Da sam sa predloženim nam proračunom bar djelomice zadovoljan, morao bih odmah kod ove prigode izjaviti, da sam ponosan sa imenom onoga, koji je tu novu razdiobu uveo, kao što smo mi ponosni na jedno drugo slavensko ime, koje nas sjeda na postignjete ravnovjesja u našem državnom gospodarstvu. (Pohvala). Ona razdioba nalazi se, kao što kaže i sam proračunski odbor, tekar u povelju, te se može koješta za i protti kazati.

Ja sam slijedio dotične razprave u proračunskom odboru, koliko mi to bijaše moguće, te sam se osvjedočio, da nisu ni sama gospoda mogla o tom na čisto doći, što bi se naime sve imalo izvršiti u redoviti, a što u investicijski proračun. Ja se osudujem dakle, pošto stvar nije jošta ustanovljena, također svoje mnjenje o tom izreći. Mislim naime, da se moramo pritom sjetiti dvojake zadaće, koju ina država izvršiti, to jest pravih državnih posala ili državnih zadaća, te onih zadaća, koje obavlja država kao kakav veliki gospodar i koje bi konačno mogao posve dobro opravljati i koji privatni poduzetnik.

Svi izdaci, koji spadaju na prvi dio državnih zadaća, moraju doći po našem mnjenju u redoviti proračun, svi ostali izdaci moraju pako doći u investicijski proračun. Govoreći o nazočnom slučaju, mislim, da ako imamo kotarskih poglavarstva, drugih kotarskih oblastih, zemaljskih predsjedništva, namjestništva, svakojakih sudbenih oblasti itd. — što spada pravom na državnu zadaću — to moramo za to imati i dotične zgrade.

Ako se ta zgrada pripravlja u ime i na račun države, ili se za istu plaća namjenu, to bi se moralo smatrati kao izdatak, koji spada uvijek te izključivo u redoviti proračun. U investicijski proračun moralo bi nasuprot doći sve ono, što spada pod državno poduzeće što se ne može u istinu uzeti strogo kao državnu zadaću, već što se može od privatne osobe ili od kojeg drugog poduzetka voditi, kao što je primjerice pošta, brozovja, željeznice itd.

S tim u savezu bilo bi pitanje o izplati rente, koja je opredijeljena za potrebe proračuna o investicijah. Ja bih bio naime toga mnjenja, da bi bila naime i ta renta izplativa, jer nas investicija ne opravdava samo na to, da mislimo na budućee kamate, već bi morala, ako je dobro uložena, te njoj treba riešiti koju važnu narodno-gospodarsku zadaću, dakle nešto više nego li kamate, imala bi dakle baciti i neki iznos za amortizaciju duga, koji bijaše učinjen radi toga. Pošto nije dakle, kako bijaše rečeno, jošta ustanovljena granica između onoga, što se ima izvršiti u redoviti proračun, te između onoga, što ima doći u investicijski proračun, to mislim, da nebi visoka finansijsna uprava pogriješila, ako bi sazvala također izvanparlamentarnih krogova odbor strukovnjaka, koji bi se imao tim baviti, da postavi temeljne ustanove, po kojih bi valjalo jednu ili drugu stavku uvrstiti u redoviti ili u investicijski proračun, i koji bi nam podao neku vrst exemplifikacije kod proračuna za g. 1897. Vrlo poučno bi bilo za budućee vjeća, kad bi se istomu takovu izradbu prigodom predložena proračuna za god. 1898. podala.

Čega ne nalazim u proračunu ili bolje rekać u izvješću proračunskoga odbora, jest to, što slavni odbor nije izrazio svoga mnjenja u dvih velikih pitanjih, s kojim se moramo baviti, koja bi se svakakao moralo riešiti, ili što nije bar stavio upit na visoku vladu, da ona već jednom označi svoje stanovište k ovim dvim pitanjem jasno i točno.

Mislim naime pitanje o uredjenju jezika te ono o preustrojtstvu političke službe u obće. Nepodbitno je, da ova visoka kuća upotrebi možda veći dio njezina rada sa pitanjem o uredjenju jezikovnih odnosa

u raznih pokrajinah i u čitavoj državi. Ja mislim, da kad bi se koji stranke toli vladar htjela postaviti na jedino ovo pravice odgovarajuće stanovište, nebi se tada trebalo državnom saboru baviti tim pitanji: ista bi se moralo riešiti kao pitanja bezuvjetno priznatih ljudskih prava. I tada bismo se bavili drugim korisnijim pitanji.

Ja nisam mnjenja, da bi to vladar imala prepuštiti pojedinih strankam. Muževi, koji predstavljaju vazda stranke, vezani su na nekoje obzire tako, da dotične njihove nakane kod njihovih stranačkih jedinomisljenika ne mogu zadobiti prave vrijednosti. Ja to čutim i sam.

Podpunu jezikovnu ravnopravnost mora se ipak provešiti.

Gospodo moja! Pred nekoliko mjeseci bio sam u Sarajevu, te sam posjetio također jednu umjetno-ohrtnijsku školu, u kojoj domaći muhademanci — pripadajući, kako je poznato, istomu plemenu, kojemu pripadam i ja — čeraju svoju visoko razvijenu obrt po uzorih, stvorenih po pravilnih umjetnosti. Tuj sam našao meštra, koji je pozladio komad stolne sprave, te sam ga zapitao, da li su se već prilagodili odnosnjen i da li se njim škola na čini kao nešto izvanevrednoga? "Posve obratno" odgovorio mi je taj muž "priučili smo se mi školi, kod nas se pripovjeda, da se je moralo medveda za ušesa vući k medu, a pošto je okusio med, na mogooe ga odalečiti niti sa parom odlara". (Veselost! Vrlo dobro!) Tako je odlučno dao taj muž odziva misli, da su se podali novoj školi zapreka. Ustanovom g. 19. državnih temeljnih zakona, usljed kojeg su svi narodni ravnopravni obzirom na njihov jezik, kao na glavnu oznaku njihove narodnosti, dovela je vladar slavenskoga medveda do meda i sada nije više moguće od njega nas odalečiti. Okusili smo sladičina narodnoga razvika i narodnoga života. Tu sladičinu hoćemo da uživamo i nadalje i tu sladičinu posudu ćemo izpiti do dna. (Zlvalno odobravanje).

Spomenuo sam prije nešto o pravdnosti. Ja sam osvjedočen, da u tom pitanju mora vladati sama pravdnost i to podpuna pravdnost, te da bi napokon moralo te vidjeti sve stranke ove visoke kuće. Pojedine oaze, koje su proti tomu, izčeznuti će tada, izdvoji takovih tvrdja porušiti će se, kao što se porušio nekoo zidovi Jeriha uz zvuk trubalja, je grad osvojilo mnoštvo naroda, koji je tekar tražio domovinu.

Mi imademo domovinu, mi ju ne trebamo tekar tražiti, samo zaprieke moramo odstraniti, koje su na putu potpunog ravnopravnosti, te one zidove dati porušiti, koji su u tom na putu anstrijskim narodom. (Posve dobro!)

U ovom smislu imade da svi naša vladar visoku zadaću, kojoj se ne urije niti može obraniti, već mora dobrim primjerom prednjačiti i množstvo anstrijskih naroda slijediti će ju na tom putu.

Mene opisuju kao muža prilično radikalnoga, na izpoviedam otvoreno, da kad nebih ja ili koji drugi radikalac, bio Niemac, Čeh ili Poljak, pošao ovim putem, narod bi nas osramotio.

Pračanstvo zahtijeva ravnopravnost, jer spada ista, osobito slobodno uživanje svog jezika — kao što je jur rečeno — među naravnska prava čovječanstva.

Glede preustrojtva političke uprave u obće može biti u ovoj visokoj kući samo malo gospode, koji se nebi složili s tim, da ovim putem, kojim sada koracamo, ne možemo napried. (Tako je!) Dvojako gospodarstvo između državnih i autonomnih oblastih sa ovako pomješanimi granicama, da se u mnogo slučajeva više niti ne znade, da se u mnogo slučajeva više niti ne znade, na koga se valja obratiti, mora prestati, te bi morale po našem sudu političke oblasti nešto od njihove strogo državne strane izgubiti, te uz seba imati odbor ili

slinog čimbenika, a da se državne oblasti nebi snatralo kao nešto tuđeg u zemlji.

Sa ovim pitanjem stoji drugo u savezu, preobterćenje naime obćinah, kojih breme mi svi čutimo. Obćina je temelj svim granam državne uprave, na ona ne dobiva, kako je poznato, za sve, što obavlja za državu i za javne svrhe, posve ništa. Radi toga je upravo razterćenja obćinah od zadaća takozvanog prenesenog djelokruga od velika potrebe. Ja poznam sam vrlo velikih obćinah, koje nisu dorasie ovim zadaćam, nipošto pako radi toga, što nebi za to bilo sposobnih osoba, već zbog toga, što stanju izpod finacijsalnog bremena.

Tomu stanju bi se odopmoglo, kad bi se pomnožio političke oblasti prve molbe; po tomu imao bi biti logično i naravski svaki sudbeni kotar i političkim kotarom. Mi imamo sada žalibože političke kotare, kojim pripadaju dva do tri vrlo obširni sudbeni i ujedno porezni kotari; taj ne može biti dakako ni govora o redovitoj upravi, kakvu ima pučanstvo pravo zahtijevati.

Pošto sam se toga obćenito dotaknuo, prelazim na ono, što mi je sa mojeg narodnostnog stanovišta u proračunu kazati. Zlatojno je za svakog Hrvati, bilo a ove ili s one strane državne polovice, kad on razmišlja o proračunih. Ako se mi izvućemo iz ciline kao narod, tada nadjemo, da se pod jednim te istim žezlom u Beču stvaraju za nas tri proračuna, jedan naime za Bosnu i Hercegovinu, drugi za zajedničke poslove monarhije, a treći za ova državnu polovicu, da se u Budimpešti stvaraju opet dva proračuna, zatim u Zadru, Poreču itd. Zlatojno je, što se kod svih tih proračuna ne izpituje ono, što treba narod, koji si je stekao toliko zasluga za državu, nego ono, što treba vladam.

Zlatojno je, što se od kojih 48 milijuna furinti, koje će valjati pokriti po novoj investicijskoj renti, i od kojih odpada kakvih 20 milijuna na takozvane resortne dugove i kakvih 30 milijuna za nove investicije, da se dakle od čitave te svote u prvom dielu samo dvie ili tri stavke tiču svih južnih pokrajinah, kao što je postanska zgrada u Trstu, gradnje u trčanskoj luci i nekoje malenkosti drugd, te da od onih 30 milijuna, koji su izvršeni za god. 1897. u investicijski proračun, nije niti novčića za sve južne pokrajine. (Čujte! Čujte!)

(Dalje slijedi)

Učiteljski sastanak.

(Konać)

Lupoglavla dne 3. prosinca 1896. Nakon svjestivo izvedena rada, te obavljene dužnosti, sratko vas rado odlaže svoje kosti na stolicu, da izmamti stolu zalogaj. Tako i mi. A da tek vidite koliko nas bilo! Sve rime do r. cena, da se liti sam domaćina nije mogao nigdje smjestiti, no morao srotan sa svojom zdjelicom amo tamo kružiti. Da je proštenje u selu, dostatna bi bila i polovica zubi, al ovako, tuća, posvemašaja tuća za čestni krov.

Da vidjeste samo divnu onu i neprikladnu slogu, koja je vladala med svćenstvom i učiteljstvom! Al to nije samo sada, to je svagdje i uvijek kod nas, gdje samo okupno živu se sastaju. Pa i pravo je. Oba stališa za jednom svrhom idu, jedne putne lome, istu majku svojom zovu, te med istive: narodni život, u kojim diela i biele i crne dane. Orkva je, kako spomenu u svome govoru g. Stefa-nović, kao strogi otac, koji bdiuje nad svojim djecom, da ne zalutaju niti desno niti lijevo, da ne kroče ravnim stazom prema njezinim naučnicu; škola pako ko brižna i miloljubiva majka, koja nastoji blagom opomeom i umilnom rieči, da u ono djecu usali dobro sjeme, koje da jednom uradi do vita i žilava stabla.

Oglasi se g. Dubrovil pozdravljajući prisutne u imo "viteškog društva" i k potonjem sastanku

šica niem ih priedili trojem zaradi putevi Učke, no odaljenost i nespretna svezta. To pošto tamo ne moguće pristatovati, eto ih u Dolenjivrazi u pohode braci ne jedan, no da ne bude nikomu krivo, namah trojica.

Podiglo se i dragih govornika, nazdravljujuć tko srećuštru, učiteljstvu, domaćini, a tko drugo.

Groblje ono Gorenjevazi krije i mladjane kosti nadepnog svećenika Rajka Releovate, rođenog Lindarac. U zadnje vrijeme bio u duhovnika pomoćnikom u veličanstvenoj Opatiji, no obolio, zakloni se u Gorenjevazi, da tuj odahne i nađe sebi zdravlja. Ali na žalost, shrvra ga bada boljetica, preminu, te ga dana 12 kolovoza ova godine umjestiše tamo gore iza striema one biela crkvice izpod Plikana. Stoga se danasnega dana imenovan odbor od pet lica između srećuštra i učiteljstva s ove i s one strane Učke, koji bi imao nastojati, da se pokojnomu Rajku podigne skromni spomenik.

Sad eto i za vas malo nagluhe jednog govornika, da i vama ne bude krivo. Vi ga svi poznajete po zvonkom glasu, kojim bi mnogo nadjačati i samo valovje našeg Kvarnera! To je onaj, što je vijekomica stajao kao naš stražar, dao onekale vući nektar i ambroziju, nadgledao i liečo gladne i žedne, te je naš mili domaćin g. Pikalić. E ga Bog pozivio i za trud ga nagradio!

Pošto je još g. Jakac govorio o učiteljkome stališu u občé i našim prilikama napose, prošlo se na službeni dio sastanka.

Od kojeg li je koristi udruživanje svakog pojednog stališa a prema tome i učiteljskog, ne traba mi tek spominjati. Do sada su obiteljale u Istri tri učiteljska društva u tri m političkim kotarima i to u koparskom, voloskom i lošinjskom. Više puta se nas u ostalim trim kotarima objednjivalo u nerada i mlakosti do viših naših skupnih ciljeva, do uzajamnezajednice i usavršavanja vlastitog inkustura. Tko poznaje naše okoleštine, taj će si o nama stvoriti drugčiji sad. Bastrikani smo u trim kotarima, a pojedini kotar za sebe možda malo ili ništa smuči, dok se eto nije pružila prilika, te se je mogla sastati većina učitelja, da se pogovori, te da poduzme prve korake k svojoj organizaciji.

U to ime bio na posljednjem učiteljskom sastanku u Juršićim imenovan privremi odbor, koji je imao za zadaću, da uzradi potrebitno, e da bi se već u budućem sastanku moggo predložiti nacrt društvenih pravila. Odbor je nastojao, da čim savjestijno izvede povjerenje mu zadaću. Još u jutro istoga dana pretresivala se razna pitanja zasjecajuća u pravila, te se citanje istih, rad nestajće vremena, prenelo za poslija podne.

Dok su ostala društva ograničena samo na pojedine kotare, nastojalo su ovim zabaviti sreukupno učiteljstvo čitave Istre hrvatske i slovenske narodnosti. Društvo nastupa pod posebnim imenom, koje prelazi u javnost nakon potvrde pravila. Pošto je grad Pazin geografiko središte čitave Istre, stjebište cesta, brzobjava i željeznice, a ima postati i prosvjetno stjebište školskih zavoda i inih uredaba, izabrano se ga kao društveno sjedište. Nakon što se pri čitanju pojedine točke nadopunile i ispravile, te primili njekeji predlozi, ista se sa zadovoljivom primila, te se preporučilo odboru, da odošaljje pravila na potvrdu nadležnoj oblasti. Odbor će nastojati, da upozna učiteljstvo sa glavnim točkama pravila, netom budu potvrđena.

Na taj način svršeni bi eto službeni sastanak, a podao nam Bog jakosti i moći, da uzmognemo izvršiti naumljenu zadaću, svome stališu na procvat a Istri našoj na čast!

Pa odošaljje prsta zabava. Gospodina župnik veli, da nije jošta doba razstanka, a u njegovom području da će se još naći praha i olava, stoga sjedimo, pa izvolite i vi a nama, da vas nebi nege zaboljelo. Društveni zbor odpjevao više krasnih zborova, pa napiznata prigodom pojedinih nadzračnica. Netko tu imao više primjeraka kotaraćnice Brajčevce: "Mandić, Spinčić i Laginja", pa se je istu a vista krasno odpjevalo, da se ju moralo i opetovati. Nije tu manjkao ni "Dalmatinski sakaš", niti "Slovensce i Hrvat", a priklopila se k njima i "Zrinski-Frankopanka".

A tek da vidjeste gospodina iz Šterne! Taj znađe zabavljati sa svojim glasama ama suze vam naviru na oči. Vi stalno znadete one liepe: "Když zlaté slunce" — onda "Počkej portu" — zatim — "Lody a nyňi" — onda, zatim... više niti sam neznam, a pa da vas i kažem neke naslovo, vjerujte mi, počelo bi vam škripati u glavi. A bogme trebalo tu i kalafonije, drugčije ne možete dospjeti do kraja.

I ja sam na kraju. Iko šest u večer trebalo se razstati, a da se opet sastanemo sa stariim našim znancem — sa željeznice. A Vama domaćine i častni gospodine Pirkulića liepa i usrdna blagodarnost na srdačnom suretanju i visokoj gostoljubivosti!

I Vama sverdna hvala gospodo svećenici, što ne se i iz daleka podaste k nama, da budete svjedeci naše tuge, a i naše radošti, te nas svojim modrim savjetom i živim riječi podpomognete u našem nastojanju! Nastojati ćemo i mi, da Vam vratimo milo za drago. S Bogom!

Razgovor

Mikula i Martina u Malom Lošinju. **Martin:** Hvaljen Isu, Mikula. Ča ti je, da si tako žalostan?

Mikula: Vazda buđi, Martine. Kako nečad da budem žalostan? Još nam je i ova falila, da na nas kozice pridru. Fameja nam je vela, moramo hodit za življenjem, pak nadaj Bog nesriče, još bi kakogod mogli i kuću infetati. A ovo je najveć krivi neharlost.

Martin: Božja volja, kumpare. Odkada su onega nebogoga mladica ubili, na nas kako da pada svaki kaštig od Boga. A i mora!

Mikula: I ja znam, da je Božja volja, ma je Bog rekai čoviku: na, to imaš dva zrna pameti u glavi, imaš ruke, imaš oči, imaš svega okolo sebe, pak se čuvaj. Ovo je neharlost kriva, dare se ni s prvine niki hejal.

Martin: Imali su drugoga posla, valjalo je tač za eleccijoni, delat krive prokure, pisat va "Maličinski", ka se u Palu štampiva — a tu je bilo bome puno posla. Ki češ, da s onoliko posla i skrbi još i na kozice misli?

Mikula: To, to, i ja dit, briga njih ni za nas ni za pajiz, samo da njim korito ostane. Da bi se bili s prvine malo kurral, nebi bilo ni ovoliko nesriče ni ovoliko spize.

Martin: Briga njih za spize, kad su oni mogli pisat po fojeh, che Lossino é città taliana. A spize oni već znaju, ki ce morat plattit.

Mikula: Bome lipi blagdani nam gređu. Ma ben via, te si sve male stvari, kad smo od sada città taliana. Ah cakoloni, bardassoni, bi bolje učilihi, da zemu viščadele i gajbice, pak da gređu na tič, nego sa pretendit, kako niki "capi popolo".

Martin: Hvala Bogu, već su ljudi dobrahno oči otvorili. Ma pogledajmo malo, ke su ta mudre glave, ke bi rada s nami vladat. Tu ti je jedan duhtor ki umi foji štit; tu ti je jedan petelinčić, za koga se još nezna, jel muž žel žena; tu ti je naš Cetue, ki ni hodil na sunce par godišč, a sada siamo noi; i takova celjad, hoče da s pukom vlada — a brižni mi.

Mikula: Sam čui, da već do sada ova malatja gušta puno stodi, a koliko će do kraja, to Bog zna.

Martin: Čemo doznat i mi čemo, ma niš neka te strah nebude, dosta je, da mogu va Malšinski pisat, da smo mi sada città taliana. Za drugo je sve lahko.

Mikula: Lahko, lahko, ma pantalon paga. Bog Martine i dobri ti blagdani.

Martin: I tebi, Bog.

Dopisi.

U Savinjaku, dne 16. decembra 1896.

(Zbori za upravno vieće — izdaja naša konačna pobjeda.)

Redko se kada javlja staro zvonu, ali ovaj put nek i ono mogućno zazvonit. Znati vam je, velenć gosp. uredništvo, da bijahu dne 7. t. mj. održavani u Savinjaku izbori za naše občin. upravno vieće. No prije nego predjemo na samu stvar, vratiti ću se na gori navedene stihova. Sveiđa, što no je do sada sa našeg hrvatskog Polja na daleko bacala svoje jasne trake, utonula je, a krajivi, koje je razsvjetlivala, podali sa se dobukomnu smu ili da bolje kažem, u krilu majke Sovinjskice (sela spadajuća pod Savinjak) izrodilo se čedo, koje nam je do sada na diku služilo, u godlu izdajicu, koja nas izda kao nesretni Judo Gospodina svoga. Videći to ljudi, koji su do sada bili pripravi zrtvovati se za narodnu stvar, ostaše na dan izbora kod kuće držeći se one "bez vodje nikud, nikamo". Kad sam dočuo o toj izdaji smrklo mi se pred očima a srce kao da mi je prošao oštar mač. Tim su opravdana gori navedena četiri stila. Ključni onu "Bio prokijet izdajica svaki domovine!" prelazim na stvar.

Mjesec dana po prijici predizbornima letili su naši narodni protivnici na sve strane prostrane Sovinjskice, da ulove u svoje talijanske mreže mirne ribice, vrške poštene ljude. I zbilja, kašto gavrau u ruciše ratašale na mnogu lješiu, tako i oni nalješiu sa laži i klevetanjera na mrlzu krv mnogih

naših seljaka, koji se dadeše uloviti u njihov prokijet mrežicu. Neuramna ta gospoda (koje) imali se obrana kazati našim ljudem, da ako mi dobjemo, da čemo u Savinjaku sagraditi njeku školu od 23-000 for. Gledajete se, kazivahu im, da naša strana predobi, jer imaćo to vam je gotova stvar. Ako s nama glasujete, kazivahu im, baciti čemo vam 2000 namet, kojeg vi nemakceto plaćate. Mudrihi li lija! Svemogućih li stvorova!

Pomislite si, gosp. uredništvo medju timi kažitorbami ecehu, koja je do sada samo za nas rdila, i u koju su mnogi i mnogi naši ljudi imali povjerenje, te koja ima stolicu u obč. glavarstvu u Buzetu kao obč. zastupnik — pomislite malo, pa mi kazite, što im ne bijaše mogće.

Naši do sada pošteni Senjci, koji bi bili za nas svoju krv prolili (t. j. cilu odlomak više sela) izmjeriše nam se te dadeše svoj glas žudijom i to svi osim naših kremenjaka Andrije Kranjčića, Antuna Majera, Josipa i brata mu Marijon i Tereze ud. Marijon. Ljovom sam se pako rukom morao prekriti, kada opazih u njihovom kolu Senjca, koji bijaše do ne davna zastupnik glavarstva u Buzetu i do sada član upravnom vieću u Sovinjaku, koji k tomu dobro znađe, da ovo poslednje nije nikada nameta postavilo nego, da je to učinio sam pokrajinski sabor u Poreču, koji je pomodio 500 for. za gradnju obč. mlina, i obč. glavarstvo za ostale skupne troškove.

Ljudi božji otvorite već jednom zaspane oči na koncu prosvetljenom XIX stoljeću.

Evo gosp. uredništvo to bi vam u kratko bio jedan stofi dio tog nečastnog posla. Osam dana pred samimi izbori naši protivnici nesnađeše knda bi svojom glavom udarili. Lečili su kao lovski psi od kuće do kuće, nagovarali ljude, klevetali protiv našoj narodnoj stranki itd. itd. Svrano napokon i dan izbora. Već prije zore bijaše u Savinjaku sve živo. Sve bijaše na nogah a tamo negdje usried sela čuo si neobično lupanja. Upitah jednu osobu, što je to, kaza mi, da jednog krcmaraci izpod volke teču bakala, da ima danas mnogo posla, jer da je poznati šij or občaninom, koji budu za njihovu stranku glasovali pol porcije bakalara (t. j. dva a dva jedan porciju) i kvart vina. Točnu u 9 sati počelo je birati treće tjelo. Odmah iz početka moglo se opaziti, da će biti borbe. I bijaše tako. Okolo 11 i pol svršilo je biranje za treće tjelo, u kojem bijahu izabrana 2 naša i jedan protivnički zastupnik.

U drugom tjelu pobjedila je protivnička stranka sa 2 glasa većine. Okolo 11 polije podno počelo je birati prvo tjelo a poslije jednosatne borbe, pobjeđisa naši sa 3 glasa većina. Dakle uprkos svim protivničkim klevetam i nesretnom izdajstvu ostala je pobjeda našim akoprem nam bijaše protivan cio Senj (osim 4 glasa Sovinjak (izim trojice) Siročić i Čunji svi i njekeji iz Pračane i Beneti).

U II. tjelu bijahu izabrana 2 zidara, koji se zine htjedeći ni za novac rditi kada se je zidao obč. mlin, te koji su na trgu javno kazali "per tutti si, ma per la comun non lavoro mai più". U III. tjelu bijaše izabran vodja protivne stranke Luigi Siročić, njegov otac bijaše silno zadužio občinu, bacio dođe obč. mlin, sin onog, koji je prosvjedovao proti gradnji mlina (kad se ga opeta židalo) i činio utoke odmah do carskoga Betsa, koji mu su dakako na zaslužani vratili, koji je potrošio preko 1000 for. više nego bijaše prošročunamo po pokraj. inžiniru za put od Minjčanamo do Savinjaka, koji ne htjede dati ni kamendica pri gradnji novog mlina (ati je kasnije ipak morao platiti 79 for. za troškove), koji vodi još parnica sa občinom radi polovice staroga jaza. U ostalom novo upravno vieće, u kojem će sjediti većina naših poštenjaka, suditi čemo po djelovanju.

Franina i Jurina

- Fr. Biš morda znal kade bin mogai napat naračaj metini?
- Fr. Bio, pak?
- Fr. Poč mi j' malo ošuljat kapitanat, zač da je va kamarah kvarta praha, a po skalah vol smeta.
- Fr. Ča ni doma gospodara?
- Fr. Ma, stori račun kako da ga ni.

Iz carevinskoga vieća. Ovak par razpravljaju državni zastupnici u Beču državni proravnica za godinu 1897. U tu razpravu ušla marjave kane uviek do sada i niti marođni zastupnici gg. Dr. Laginja i profesor Spinčić. Na prvom mjestu donasane danas prvi die gerora Dr. Laginja, ste ga je izrekao u sjednici carevinskoga vieća dne 5. t. mj. o odošaljji u Primorju. Dne 14. t. mj. govorio je opek zastupnik Dr. Laginja e tomu, kako je do sada ostalo do 30 interpellacijah naših zastupnika bezsvježnih; potuše se je opet na političku upravu u Primorju, predovit istom prigodom teže našega naroda a tom pogledu.

Dne 16. t. m. govorio je zastupnik Spinčić najprije kod proravnice ministarstva nuztarlja posala a kasnije kao glavni govornik kod razprave proravnica ministarstva za zemaljsku obranu. Istoga dana stavio je Dr. Laginja preštu predlog radi tifana u Puli. Sve te govore naših običnih zastupnika doneti čemo u hrvatskom prevedu.

Javni zastanak na Gesti, obdizran prošle nedjeje u prostranaj dvorani konsunoga družstva, dostojno sa pridružio svim svojim predstojnicom. Računa se, da bijaše na tom sastanku do 400 ecehu.

Svoje biraće izviesio je na sastanku zemaljski, dočino gradski zastupnik g. Fran Dolac u svojem djelovanju. Zatim bijaše obrazložene i jednoglasno prihvaćene sve rezolucije kao i na ostalih sastancih.

Buđni — XII. sastanak urekio je političko družtvo za nedjeje kod Lovca — u II. izborom kotaru naše oblice.

Razprava proti oblicem pok. Ostroznama a nece biti, kako su seljici i talijanski lažiliberali i židovski listovi, u Rovinju, nego u Grazu, kako to iz pesve poručdana izvora doznavamo.

Na razpravu u Rovinju spravljala se sva Malošekla i redenta, jer se je čvrato nadasa, da će oblice nesretnoga mladica dopratiti natrag u Malosele u triumfu kao neretnjanjice i kao narodne veštikane. Ma njim je za ovaj put škrokalo!

Crkvene vestil iz Poračke-Paljske skupije. Njeg. Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip imenovao je konzistorijalnoga savjetnika stolnoga kaptola u Poreču pref. gosp. Ivana Pesante delanom istoga kaptola, a pref. g. Emanuela Pahovića, kanonikom stolnoga kaptola u Poreču.

Prvo imenovani obnaša i čast kotarskoga školskoga nadzornika za kotar Poreč, te premda nepozna nimalo hrvatski jezik, imao bi kao takav nadzirati i hrvatske škole, kojih bi njegovu arečn, bar javnih i čisto hrvatskih, u onom kotaru nema. Zastaljelni smo kako će tu priprestati nadzirati hrvatske škole družbe sv. Cirila i Metoda u Kasteliru i a Baderni.

Veliki koncert "Slovanakoga poveskoga družtva", izveden prošle nedjeje u dvorani kraljišta "Politeama Rossetti" postigao je neocčekivano sjajan uspjeh.

Prostrana dvorana bijaše prenapunjena, ta su mnogi radi pomanjkanja prostora morali otići.

Sve točke bogata programa izvedene su izvrstno, što je potvrdilo burno odobravanje občinstva.

Po sradu strokovnjaka oravka koncerta nebijaje jošta u Trstu u slovenskom krugu. Na toli sjajnom moralnom i materijalnom uspjehu čestitalimo srdačao našemu pjevackomu družtvu i njegovom televrničnom zborovodji g. Bartelu.

U tudjem oku vide trun a u svojen niti brvno! U zadnjem broju porečkoga listića čitamo bez dvojbe običnu klevetu, da se je prozalo u običnoj blagajni u Lovranu nerada, da je bivši nabednik iz te biagajnu plaćao troškove i za svoje privatne pravde.

Priča — ili dokaza za te nemavajje dakako nikačva, ali kada bi i sve to istinito bilo — čega nemožemo vjerovati — zašto se porečki listić nespoziri obaviesiti svoje čitatelje o ogromnom prosvjetrenju u Motovnu, koje su počinili na štetu občine njegovi prijatelji, istomišljenici i zaštitnici? Pometi dakle "krežub" najprije pred svojim vratil, a tada dodji mesti i pred tua vrata.

Istrianenasta (istariće). Pod ovim naslovom donosi poznati česki pučki list "Hlas", što no izlazi u Branu već 46 godina, zanimav članak na uvodnom mjestu, u kojem vnierno opisuje zadnji posjet ministra predsjednika grofa Badernia u Istri i brutalne navale talijanske "Signorie" na naše zastupnike u Puli i na naše rodoljube u Poreču. Zahvalni smo Šeskomu družtvu, što predložilo svomu čestiteljstvu tužno stanje našega naroda u Istri. Naše blagodarje i njegovomu vriednomu izviesitelju.

Samo jedna line sa "rogovi". U zadnjem broju porečke "babe" čitamo podna-

Razpis natječaja

Pri ovoj obćini razpisana je služba tajnika iz godišnju plaću od 360 forinti, izplativih u mjesečnim poplatnim obrocima. Natjecatelji imaju do 15. februara

1897. podnieti podpisanomu njihove molbe podkripljene rođenim listom, svjedočkom stečenih nauka i slučajno ovršenih služba a osobito dokazom poznavanja talijanskoga i hrvatskoga jezika.

Glavarstvo obćine

Mošćenica, dne 26. decembra 1895.

Glavar: G. Descovich.

Natječaj

U koparskom školskom kotaru popuniti je mjesto učitelja-ravnatelja III. plaćeničkog razreda na jednorazrednici u Draguču. — Pobjeđi o tom je čitati u listu „Osservatore Triestino“.

G. kr. kotarsko školsko vijeće

Kopar, dne 9. decembra 1895.

G. LIKAR

u GORICI, Sjemeniška ulica kbr. 10 ima bogato skladište svakovrstnih pisanih i školskih potreba, tiskovina za svecenstvo i za obćine, upisnih knjiga itd. uz najnižu cjenu.

Papir najbolje vrsti: alužbeni 500 araka od . . . for. 2-40 napried predpisati . . . 1-20 pismoni mala 8-va 100 araka . . . —40 velika . . . 200 . . . —65 Omoti (kuverte) privatni i službeni 100 kom. . . —20 Skatula pera (144 kom.) . . . —25 kamaniti pisala za ta- . . . —23 139 llice papirnom obavije- . . . —35 valjih . . . —60 Poštavnica 100 tiskanih imenom Tiskarova za obćine na 1/2 araka . . . —25 kano „Poz i vi“ na třed 100 komada samo . . . —25 Preudarci, računi, bilagajnički dnevnik, zapisačke knjige na trstom i dokumentnom papiru svaki arak . . . po 3 novčica Sve tiskalice na celom arku propisanoga papira stoje po arku . . . 17, novč. Pribavlja također svakovrstne tiskovine uz najnižu cjenu kao n. pr. napise na 1000 kuverta ili pisma . . . 80 novč. Obzirom na dobru vrst robe i najnižu cjenu preporuča se sl. obćinstvu.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

(registrirana zadruga s ograničenom jamčevinom).

u Trstici Via Molin piccolo br. 1, I. kat

(blizu nova poštanske zgrade).

Daje posude na uknjebu uz 2 1/2 %; na mjesece po 6 %; na zaloge po 5 1/2 %; Prima štedne uloge uz 4 1/2 %; — Ureduje svaki dan od 9—12 sati prije podne i od 3—4 sata poslije podne, a u nedjelju i u praznici od 10—12 sati prije podne. Izplaćuje se svaki ponedjeljak od 11—19 sati prije podne i svaki četvrtak od 11—4 sata poslije podne. Glavne dionice vrijeđe 200 kruna. Zadržne dionice mogu se plaćati u mjesečnih obrocih po 1 for. a vrijeđi svaka 10 for.

Sve vrsti

tambura

dobivaju se kod tvrdke

J. Stjepušin

SISAK

Cienike šaljem na zahtjev svakomu franko.

Važno za usnare!

Posojilnica u Konjicah kupila je iz ostavštine poznatoga tvorničara Ivana Stanzera tvornicu za usnje (kožu) te kuću sa gospodar- skom zgradom.

Tvornica za usnje pripravljena je za 20 do 30 radnika, te se ovim nudja u najam ili na prodaju.

Više o tomu podaje

Dr. Ivan Rudolf

odvjetnik u Konjicah, na Štajerskom.

Velika lutrija u Inomostu po 50 novčica

Glavni zgoditak

75.000 krunah.

Vučenje neoporecivo 20. februara 1897.

U gotovom sa 20% odbitka.

Srećke po 50 novč. preporuča: Giuseppe Belaffio, Alessandro Levi, Mandel & Co, Girolamo Morpurgo, Iga Neuman, Marco Nigris, Enrico Schifmann.

Prsni sirup.
Rabi se kod hrpavosti kao kašalj, obla-
zujnje, eter odstranjuje sredstvo. Ota-
znati vranju 3 do 4 Alca, ošeca isto
koliko zlicca. Ciena boćici 35 nvč
Antirrhemon
Najbolje sredstvo proti kranju. S tino
se kri put na dan oboluje dnevno nanaza.
Boćica 25 novč.
Živinski prah
Izvrstna i najbolja pri-
pomok, da se konji kranje
i toli zdraviti uzdravnju.
Omot 25 novč. 10
omota 2 for.
Ljekarna Piccoli
"Poi Angiela".
Ljubljana, Dunajsko cesta
Šlje se prema poštanskom pravcu.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg broj 20.

Preporuča kao najbolje sredstvo proti kašlju, promuk-
losti, hrpavosti, prsobolji i plućnom kataru svježi
trputčev sok.
Ciena boćici 75 novč.
Uz taj iz svježeg bilja priredjen sok preporučam moj
izvrstno djelujući:
Gorski čaj proti kašlju,
koji znatno pospješuje djelovanje istoga.
Ciena omota 35 nvč
Sok proti kašlju za djecu.
Djeluje izvrstno kod djece kod prehlade, kašlja, hr-
pavca i plućnih bolestih. Ciena boćici 50 nvč.
Najbolje sredstvo je:
Mazilo proti kostobolji
kod tiganja, reumatizma, ischiasa, bolih u sglobovima,
kukovima, te kod svih podkožnih bolestih, koje na-
staju usljed prehlade i nazeblosti.
Ciena boć sa napatkom 75 nvč.
Obširni cienici na zahtjev badava i franko.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg broj 20.

Tko pije
Kathreiner-
Kneippovu sladovu kavu?

Svi koji žele biti i ostati zdravi, bez da se
ostaru ugodnoga užitka kave. Primjesa
Kathreinerove kave odstranjuje obće poznato i
naročito kod redovitoga užitka zdravlju škodljivo
i živce uzrujavajuće djelovanje zrnate kave. **saca**

Svi kojima je zdravlje poremećeno. Naročito
se je kod bolesnih na živcima i želudcu
u hiljadama slučajeva „čista“ Kathreinerova kava pokazala kao izvrstno, zdravo i lako
probavljivo plće. *****

Sve gospodje i djeca nježnoga ustroja, kojima hraniiva Kathreinerova kava dobro
prijia i s toga ju „čistu“ ili sa zrnatom kavom pomješanu osobito vole radi
njenog uzodnog i voljkog toka. *****

Svi koji u svom kućanstvu hoće štediti, a ipak žele piti tečnu i zdravu kavu. To
pruža jedino i u punoj mjeri Kathreinerova kava kao primjesa zrnatoj ili ako
se „čista“ pije. *****

Kathreiner-Kneippova sladova kava
presa je zdravstvena i oboljaska kava, najčisti naravni produkt u celim zrnima iz
najboljeg siada tvorena, te joj se po priznanju prvih liečničkih autoriteta prokusanim
Kathreiner ovim načinom podaju omiljio okus zrnate kave. Jedino Kathreinerova
kava jedinjuje u sobi, sa ugodnim tekóm eksollčko zrnate kave, sve zdravstveno
liečnički priznato i potvrđeno prednosti domaće sladove kave. *****

Molba: Tko neželji biti zavaden ili osvećen neka kod kupovanja točno pazi
na polag otisnuti zapitni znak, koji se nalazi
i na svakom originalnom omotu sa imenom „Kathreiner“.

Omoti bez imena „Kathreiner“ patvoreni su.

Najbolje mi prijia!

